

Verrassend

door Brede Kristensen

Is de nieuwste roman van Eric de Brabander 'De Supermarkt van Vieira'. Het is te hopen dat lezers zich niet door de prozaïsche titel op het verkeerde been laten zetten, want dan missen ze iets bijzonders. Hoofdpersoon is João Vieira, zoon van een Portugees uit Madeira die zich niet kon neerleggen bij de dictatuur van Salazar. Als gevolg van zijn verzet werd hij ooit door een stelletje veiligheidsagenten van Salazars geheime dienst doodgeknuppeld. João draagt die herinnering met zich mee. Het portret dat De Brabander van hem schildert is overtuigend en, naarmate de roman vordert, aangrijpend. João trouwt, komt terecht op Curaçao, krijgt een zoon die hij nooit leert kennen en raakt dan betrokken bij de kaping van de Santa Maria in 1961 onder leiding van kapitein Galvão, die in nauw contact staat met de roemruchte generaal en politicus Delgado. De kaping is bedoeld om de dictatuur van Salazar aan het wankelen te brengen en deze door een democratische regering te vervangen. Dat lukt niet, maar de internationale publieke opinie zorgt ervoor dat de kapers een veilig heenkomen vinden in Brazilië, waar João een nieuw leven opbouwt, een slonzige partner krijgt en een zoon. Waar hij ook zijn laatste levensjaren slijt, aftakelend door kanker, geheugenverlies en een herseninfarct. Dit aftakelingsproces wordt door De Brabander menselijk en indringend beschreven. Het tussendoor hoofdstuk over een microbe die zich tegoed doet aan zijn hersencellen, zal geen lezer licht vergeten. Terwijl zijn lichaam het laat afweten, krijgt João's geest vleugels als van een vleermuis en vliegt terug in de tijd, naar Curaçao, Angola en Madeira. Dit langzame lichamelijke vertrek uit de wereld wordt door De Brabander zo levendig opgeroepen dat het bijna voelbaar is. Zijn omgeving staat erbij en kijkt ernaar, niet goed wetend wat er gebeurt. Ook niet zijn zoon uit Curaçao die door zijn tweede zoon in Brazilië wordt gevraagd over te komen om zijn stervende vader nog te zien. Na het onverwachte telefoontje uit Brazilië wordt Francisco door zijn moeder op Curaçao ingelicht over zijn vader. Pas dan komt hij erachter wie zijn vader eigenlijk is en dat het de vader van zijn moeder was die werkte voor de veiligheidspolitie van Salazar en die betrokken was bij de liquidatie van João's vader, lang geleden. De reden waarom hun huwelijk niet

lukte en waarom João ontvankelijk was voor het plan van de kaping. Een wraakneming op het regiem van Salazar, die uiteindelijk geen opluchting voor João oplevert. Zijn leven blijft in het teken daarvan staan.

Dat de tekst diverse banale clichés en babbeldialogen bevat, doet niet af aan de waarde van deze prachtige roman. Wel merkwaardig dat er geen oplettende redacteur was om de schrijver daarop attent te maken. Zoals ook op de onjuiste titel van het boek van kapitein Henrique Galvão waarnaar in de verantwoording verwezen wordt.

Het is te hopen dat dit boek niet alleen hier, maar ook in Nederland, België en niet te vergeten Portugal zijn weg vindt. 'De Supermarkt van Vieira' (zorg dat de titel niet in je hoofd blijft doorgonzen) is prachtig uitgegeven met een schitterende foto van de Santa Maria op de voorkaft.

Bron: *Amigoe / Ñapa*, zaterdag 5 oktober 2013